

ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

КРИВОШЕЯ Д.В.

**Науковий керівник: Саяпіна Світлана Анатоліївна – доктор
педагогічних наук, професор**

АКТУАЛЬНІСТЬ ОБРАНОЇ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

ПРОЦЕС РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ ОБУМОВЛЮЄ ПОТРЕБУ В ПЕДАГОГАХ НОВОЇ ФОРМАЦІЇ, ЯКІ ВОЛОДІТИМУТЬ НЕ ЛИШЕ ВИСОКИМ РІВНЕМ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ Й ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ, АЛЕ Й ПРАГНЕННЯМ ТА ЗДАТНІСТЮ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ.

ОДНИМ ІЗ НАЙАКТУАЛЬНІШИХ ЗАВДАНЬ РОЗВИТКУ СФЕРИ ОСВІТИ Є НАБЛИЖЕННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ ДО НАУКИ, ОРГАНІЧНЕ ПОЄДНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ, НАВЧАЛЬНОЇ ТА ВИКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАСАМПЕРЕД У ВИЩІЙ ШКОЛІ.

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА Є СКЛАДОВОЮ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА СПРИЯЄ ІНТЕГРАЦІЇ НАВЧАННЯ Й НАУКИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОЇ ШКОЛИ.

СТАН РОЗРОБКИ ДАНОЇ ТЕМАТИКИ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ТА ЗАРУБІЖНІЙ НАУЦІ

ПІДґРУНТЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗВО СТАНОВЛЯТЬ НАУКОВІ ІДЕЇ, КОНЦЕПЦІЇ, ВИХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ, РОЗВІДКИ, ЩО БУЛИ ЗДІЙСНЕНІ В ТАКИХ ОСНОВНИХ НАПРЯМАХ:

ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ВМІННЯ» (Ю. БОЙЧУК, С. СЕРГІЄНКО, FR. GREEN, F. CUNHA I, J. НЕСКМАН), «ДОСЛІДНИЦЬКІ ВМІННЯ» (Т. S. M. MEERAN, K. OSMAN, E. ZAKARIA);

•ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ: МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ (С. БАЛАШОВА, П. ГОРКУНЕНКО, Л. МЕЛЬНИЧЕНКО, Т. МИШКОВСЬКА, К. СТЕПАНЮК); СТУДЕНТІВ (Т. БАБЕНКО, Ю. ВОЛИНЕЦЬ, В. КУЛЕШОВА, М. ФАЛЬКО).

СТАН РОЗРОБКИ ДАНОЇ ТЕМАТИКИ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ТА ЗАРУБІЖНІЙ НАУЦІ

ДОТИЧНИМ ДО НАШОЇ РОБОТИ СТАЛИ НАУКОВІ РОЗВІДКИ, ПРИСВЯЧЕНІ МЕТОДОЛОГІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ, ЯКУ ДОСЛІДЖУВАЛИ **В. ЛОЗОВА, Є. ХРИКОВ, Е. ЮДІН** ТА ІН. ПИТАННЮ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИСВЯЧЕНО ЧИМАЛО НАУКОВИХ ПРАЦЬ, ЗОКРЕМА **Л. БОНДАРЕНКО, М. КНЯЗЯН, В. МЕНЯЙЛО, Л. СУЦЕНКО** ТА ІН.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ ЗА РІЗНИМИ НАПРЯМАМИ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ СТАЛИ ПРЕДМЕТОМ ДОСЛІДЖЕННЯ **С. ВІТВИЦЬКОЇ, О. ДУБАСЕНЮК, Н. СИДОРЧУК, Я. ТОПОЛЬНИК** ТА ІН. ОКРЕСЛЕНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ УЧЕНІ ВИЗНАЧАЮТЬ ЯК АКСІОМАТИЧНУ БАЗУ Й НАУКОВУ ПЛАТФОРМУ ВИВЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.

СЛАЙД 4

ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ ТА МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

**ОБ'ЄКТ
ДОСЛІДЖЕННЯ**

**ПРОФЕСІЙНА
ПІДГОТОВКА
МАЙБУТНІХ
ВИКЛАДАЧІВ ЗВО.**

**ПРЕДМЕТ
ДОСЛІДЖЕННЯ**

**МОДЕЛЬ
ФОРМУВАННЯ
ДОСЛІДНИЦЬКИХ
УМІНЬ МАЙБУТНІХ
ВИКЛАДАЧІВ.**

**МЕТА
ДОСЛІДЖЕННЯ**

**ПОЛЯГАЄ В ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ
СФОРМОВАНОСТІ
ДОСЛІДНИЦЬКОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ШЛЯХОМ
ТЕОРЕТИЧНОГО
ОБҐРУНТУВАННЯ, РОЗРОБЛЕННЯ
Й ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ
ПЕРЕВІРКИ МОДЕЛІ ЇЇ
ФОРМУВАННЯ В ПРОЦЕСІ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ.**

СЛАЙД 5

ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

ЗАВДАННЯ:

1

ПРОАНАЛІЗУВАТИ ФІЛОСОФСЬКІ, ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ, ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ, НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ДЖЕРЕЛА ЩОДО СТАНУ РОЗРОБЛЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗВО.

2

ВИЗНАЧИТИ СУТЬ ПОНЯТТЯ «ДОСЛІДНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗВО», СТРУКТУРУ І СПОСОБИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ТЕОРЕТИЧНО ОБҐРУНТУВАТИ ЗМІСТ ЇЇ СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТІВ.

3

ТЕОРЕТИЧНО ОБҐРУНТУВАТИ ТА ПРАКТИЧНО РОЗРОБИТИ СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНУ МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ.

4

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО ПЕРЕВІРИТИ РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ РОЗРОБЛЕНОЇ СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ МАЙБУТНІ ВИКЛАДАЧІВ.

5

РОЗРОБИТИ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗВО.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ:

ТЕОРЕТИЧНИЙ

АНАЛІЗ, СИНТЕЗ, ПОРІВНЯННЯ,
СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ТА
УЗАГАЛЬНЕННЯ ДАНИХ НАУКОВО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ З
МЕТОЮ ВИВЧЕННЯ СТАНУ
РОЗРОБЛЕНOSTІ ПРОБЛЕМИ
ДОСЛІДЖЕННЯ.

ЕМПІРИЧНИЙ

ДІАГНОСТИЧНІ З МЕТОЮ
ВИЯВЛЕННЯ СТУПЕНЯ РОЗВИТКУ ТА
ВСТАНОВЛЕННЯ РІВНЯ
СФОРМОВАНOSTІ ДІАГНОСТИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ;
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ
СПЕДАГОГІЧНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ.

СТАТИСТИЧНИЙ

НЕПАРАМЕТРИЧНИЙ КРИТЕРІЙ χ^2 ТА
КОЕФІЦІЄНТ КОРЕЛЯЦІЇ R ПІРСОНА,
Т-КРИТЕРІЙ СТЬДЕНТА) ДЛЯ
СТАТИСТИЧНОЇ ОБРОБКИ ДАНИХ,
КІЛЬКІСНОГО ТА ЯКІСНОГО АНАЛІЗУ
ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ
ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ.

МОЖЛИВІ ШЛЯХИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПОСТАВЛЕНИХ ЗАВДАНЬ

ТЕОРЕТИЧНО ОБГРУНТУВАТИ, РОЗРОБИТИ Й ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО ПЕРЕВІРИТИ СТРУКТУРУ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗВО, ЯКИЙ БУДЕ СКЛАДАТИСЯ ІЗ ЦІЛЬОВОГО, МЕТОДИЧНОГО, ПРОЦЕСУАЛЬНОГО, ДІАГНОСТИЧНОГО БЛОКІВ, І ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ.

УТОЧНИТИ ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ДОСЛІДНИЦЬКІ УМІННЯ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ» (ВМІННЯ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ОРГАНІЗАЦІЮ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ З ДИДАКТИЧНОЮ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЮ МЕТОЮ), ЇХ СТРУКТУРУ, РІВНІ, КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА ДІАГНОСТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ВИЗНАЧЕННЯ ЇХ СФОРМОВАНОСТІ.

СЛАЙД 8

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК ОСНОВНИХ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ЯКІ ВІДПОВІДАЮТЬ ТЕМАТИЦІ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Акмедосягнення науковців Житомирської науково-педагогічної школи: монографія / під. ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ім. І. Франка, 2016. 404 с.
2. Андреев А. Л. Компетентносная парадигма в образовании: опыт философско-методологического анализа // Педагогика. – 2005. №4. – С. 19-27.
3. Архипова М. В. Дослідницька компетентність майбутніх інженерів-педагогів / М. В. Архипова // Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи», м. Хмельницький, 22-24 жовтня, 2009 р. – Хмельницький, 2009. – С. 144-148.
4. Архипова С. П. Застосування математично-статистичних методів у соціально-педагогічному дослідженні [Електронний ресурс] / С. П. Архипова. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N144p003-008.pdf. – Назва з екрану.
5. Байбара Т. М. Компетентнісний підхід в початковій ланці освіти: теоретичні засади. Формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у навчальному процесі: теоретичні аспекти, 98.
6. Барабаш В. А. Науково-дослідницька діяльність у процесі формування професійної компетентності студентів-інформаційників / В. А. Барабаш, Л. В. Глебова, А. М. Мехеда // Соціум. Документ. Комунікація. Серія: Історичні науки. – Переяслав-Хмельницький, 2020. – Вип. 10. – С. 216-239.
7. Біда О. А. (2017). Зміст поняття «дослідницька компетентність» у вітчизняній та зарубіжній літературі. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.
Серія: «Педагогічні науки», (15). вилучено із <https://ped-ejournal.cdu.ua/article/view/1915>
9. Бондаренко Л. І. Зміст та структура дослідницької компетентності майбутнього викладача вищого навчального закладу / Л. І. Бондаренко // Вісн. Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки. – 2013. – №10 (269). – Ч. 3. – С. 94-99.
10. Годованюк Т. Л., Махомета Т. Л., Тягай І. М. Інноваційні навчальні технології–основа модернізації методичної підготовки майбутнього вчителя математики. «Нові педагогічні підходи в STEAM освіті». 2019. Спецвипуск. С. 107-115.
11. Головань М. С., Яценко В. В. Сутність та зміст поняття «дослідницька компетентність». Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі: збір. наук. праць. Випуск (7). Кривий Ріг: Видавничий відділ НМетАУ, 2012. С. 55-65.
12. Головань М. С. Модель формування дослідницької компетентності майбутніх фахівців у процесі професійної підготовки. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. №5 (23). С. 196-205.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК ОСНОВНИХ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ЯКІ ВІДПОВІДАЮТЬ ТЕМАТИЦІ ДОСЛІДЖЕННЯ

13. Гура О. І. Теоретико-методологічні основи формування психолого-педагогічної компетентності викладача вищого навчального закладу в умовах магістратури: дис... д-ра наук. – 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Запоріжжя. Класичний приватний університет, 2008. – 560 с.
14. Гушлевська І. Поняття компетентності у вітчизняній та зарубіжній педагогіці / І. Гушлевська // Шлях освіти. – 2004. – №3. – С. 22-24.
15. Демешкант Н. А. Розвиток дослідницьких умінь як основа формування наукового світогляду студентів вищих навчальних закладів. Нові технології навчання. Науково-методичний збірник К. 2007. Вип. 90. С. 23-25.
16. Князян М. О. Система формування самостійно-дослідницької діяльності майбутніх учителів іноземних мов у процесі ступеневої підготовки: авторефдис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Князян Маріанна Олексіївна. – Одеса, 2007. 46 с.
17. Кулик, Є. В. Теорія і практика підготовки майбутніх учителів трудового навчання до педагогічної дослідницької діяльності : автореф. дис.. ... докт. пед. наук: 13.00.04 / Є. В. Кулик ; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. М.Гнатюка. – Тернопіль, 2006. – 40 с.
18. Лузан П. Г. Основи науково-педагогічних досліджень: навчальний посібник / П. Г. Лузан, І. В. Сопівник, С. В. Виговська. – 3-є вид. доповнене. – К.: НАКККіМ, 2011. – 314 с.
19. Максименко С. Д. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження / С. Д. Максименко – К.: Вища школа, 1990. – 239 с.
20. Мартиненко С. М. Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін: Навчально-методичний посібник / С. М. Мартиненко, А. М. Москаленко. – К.: КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2003. – 49 с.
21. Микитюк О. М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах України (історико-педагогічний аспект) / О. М. Микитюк. – Харків: «ОВС», 2003. – 240 с.
22. Мушеник І.М. Технології дослідницького навчання і проєктивної освіти. Освітній простір ХХІ ст.: виклики та перспективи : збірник наукових праць Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. молодих вчених і здобувачів вищої освіти (22 квітня 2021р., м. Кам'янець-Подільський). – Кам'янець-Подільський : Подільський державний аграрно-технічний університет, 2021. – С.109-114.
23. Сипчук Є.Ю. Категорія «дослідницька компетентність» у філософській та історико-педагогічній науковій літературі. Гуманізація навчально-виховного процесу: збірник наукових праць. 2022. №1(101). С.77-85.
24. Сисоева С. О. Розвиток дослідницької компетентності викладачів вищої школи: навчальний посібник / С. О. Сисоева, Л. В. Козак // Київ, ун-т ім. Б. Грінченка. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2016 – 156 с.
25. Спіцин Є. С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти / Є. С. Спіцин. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2003. – 120 с.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!